

**Софийски университет „Св. Климент Охридски“**  
**Катедра „Комуникация и аудиовизуална продукция“**

## **Рецензия**

**За докторската дисертация на тема: „Уикенд програмиране на спортни предавания в българския телевизионен ефир (Изследване на Българска Национална Телевизия, bTV Медия Груп и Нова Броудкастинг Груп (септември 2015 г. - февруари 2016 г.))“**

**на Хари Бедо Латифян**, редовен докторант в катедра „Комуникация и аудиовизуална продукция“ на ФЖМК на СУ „Св.Климент Охридски“

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5.Обществени комуникации и информационни науки, научна специалност: *"Журналистика- електронни медии"*

**Научен ръководител: доц. д-р Теодора Петрова**

**Автор на рецензията: доц. д-р Мануела Манлихерова**, преподавател в катедра „ Комуникация и аудиовизуална продукция“, ФЖМК, Софийски университет „Св. Кл. Охридски“

**Уважаеми членове на научното жури,**

**1. Обща характеристика на предложения дисертационен труд:**

Предложената ми за рецензиране работа е оформена структурно в увод, пет глави, заключение, библиография и приложения с общ обем 290 страници, от тях 186 страници основен текст. Дисертацията съдържа всички необходими признаци за подобен род научно съчинение като теоретико-методологически и методологически елементи – цел, задачи, обект, предмет, теза, изследователски методи.

**2. Актуалност на разработения в дисертационния труд проблем:**

**Трудът като цяло представлява важно научно-приложно медийно изследване върху програмирането на спортните телевизионни предавания в българския ефир.** Амбицията на докторанта е да проследи и анализира тенденции в програмирането и излъчването на спортно съдържание като общото впечатление, че е извършен значителен описателен труд. Разгледани са всички спортни предавания, събития и състезания, които са били излъчени пряко в период на всеки уикенд, включващ събота и неделя, от началото на месец септември 2015 година до края на месец февруари 2016 г. Паралелно с това докторантът търси отговор на въпросите какво се променя в телевизията в епохата на Интернет и телевизионното програмиране, в зрителските нагласи и навици и как това се отразява върху професионалния статут на спортния журналист в новата медийна среда. Тук трябва да отбележа, че в сравнение с първия вариант на текста, представен по време на вътрешна защита, се наблюдава по-задълбочено вглеждане в представената фактология и по-отчетлив анализаторски подход. Приветствам и прокрадващото се разбиране у автора на този дисертационен труд, че Интернет в същност не е убиец на традиционните медии, а напротив. С цифровизацията медиите започват да споделят една платформа и една технология.

**3. Концепцията на изследването е развита още в увода на дисертацията, където са обосновани обектът, предметът на изследването, целта и произтичащите от това задачи. Темата е формулирана добре. Обосновано са представени нейната значимост и актуалност още в първите страници на труда. Съдържанието е разпределено в пет глави, които са логически структурирани и следват избраната концептуална рамка. Направените от мен бележки по отношение на интерпретирането на спортната тематика и нейното качествено отразяване са коректно редактирани.**

Наред с това спортните права са голям бизнес. Но както сочи изследването на Нилсен за 2018 може би най-големият проблем за днешния спортен бизнес е дали медийните права ще се запазят. **Традиционните медии трябва да са внимателни към заплахата от технологичните гиганти, иновациите и да предлагат най-подходящото съдържание , за да задържат аудиторията си. Така че отчитам като голямо прозрение на докторанта изведената тенденция и основна**

**изследователска хипотеза – спортът на живо чрез телевизионния екран е основен медиен продукт в момента.**

**В първа** глава докторантът в теоретичен план изяснява индикаторната рамка въвеждайки основните понятия и термини с цел да очертае теоретичните рамки на телевизионната програма като социокултурно явление и правопораждаща нейна юридическа същност.

**Във втора** глава докторантът заявява, че се фокусира върху тенденциите при отразяването на спортни събития от телевизията, но по-скоро систематизира и анализира образа на спортния коментатор. Авторът разглежда сегментацията и концентрацията на пазара и тук смятам за излишно да бъде цитирана моя статия в контекста на тази точка от изследването, а именно „Тинейджърска аудитория, иновации в младежките медии и образование”.

Уместно докторантът се опира на пипълметричните изследвания относно мястото на спорта в телевизионния ефир.

**Както и по време на вътрешната защита отбелязах, според мен е добре в този текст да бъдат изведени, както макротенденции, така и микротенденциите в програмирането, в дискурса на дистрибутирането на спортно съдържание, еволюция на технологиите, правила за програмиране на съдържание, спонсорства за партньорство. Но отчитам и спецификата на програмиране на българските телевизионни канали, които все още не са достигнали нивото на световните. Не отчитам това като недостатък на дисертационния труд, защото научността е винаги плурастична.**

**В трета, четвърта и пета глава е изследвано и анализирано състоянието и функционирането на уикенд програмирането на спортно съдържание в целия процес на това програмиране в 12 телевизионни програми с фокус върху БНТ, Нова Броудкастинг Груп и ВТВ Медиа Груп, проследени в 26 уикенда. Наблюдават се логически заключения за базисни нагласи и констатации, които очертават картината на уикенд програмирането на тв спортно съдържание на българския пазар.**

**Заключението** по принцип има своето самостоятелно място в породен род научни съчинения. То не е само резюме на доказателствата на хипотезите. Заключителната част на представения дисертационен труд

има обобщителен характер, но се очаква да има повече препоръки към практиката в резултат на цялото това детайлно описание на програмните практики.

4. **Определено не е лека задачата на докторанта.** Спортното медийно съдържание днес е във водовъртеж на промени. Навигацията и планирането сред промените е трудно, но в същото време е огромно предизвикателство като възможност за достигане на нови аудитории и увеличаване на твърдата аудитория, както и увеличаване на конкуренцията чрез предлаганите медийни продукти на телекомуникационните оператори.

5. **Целта и задачата** са коректно изведени и отразяват извършената работа от докторанта в хода на самото изследване.

Изложението показва професионалната компетентност на автора, на много а места докторантът се опира на собствения си опит като действащ журналист. Стилът на текста показва овладяване на терминологията, но е странно за мен, че авторът на това изследване се придържа към категориалното, общо представяне на информацията и плахо се заявява като автор. Бележката ми е породена от факта, че самият докторант генерира резултати на базата на съставени карти за наблюдение, което е негов инструмент на изследване.

6. **Относно публикациите по дисертацията:** Темите на четирите научни разработки, които се представят като публикации по дисертацията отговарят на основни части от нейното съдържание. Същото важи и за участието на докторанта в докторантски семинар.

7. **Библиографска база:** Библиографската справка включва 109 източника, предимно на български език като е направен опит да бъдат обхнати всички български автори, които са писали по въпросите на телевизията. Сред източниците има и такива отпреди 20 години като отдавам това на стремежа на докторанта да представи максимално изчерпателна картина на телевизионното развитие у нас. Преобладават онлайн източниците.

## **8. Приноси.**

Приемам, че формулираните от докторанта приноси са основателни. Наред с това бих искала да отбележа като достойнства на труда:

- Постигнатият широк обхват на проблематиката
- Обогаляване на съществуващите програмни тв практики по отношение на спортното съдържание
- Представеният за защита текст е следствие от сериозен практически опит. Авторът се придържа към метода на наблюдение и за целите на изследването, както сам отбелязва, изработва карти за наблюдение, чиито резултати са графично представени.

9. **Автореферат.** Авторефератът отговаря на изискванията и представя основните акценти на дисертационния труд. Съдържа структурно и съдържателно описание на труда.

## **10. Въпросите ми са свързани с протичане на самото изследване:**

*Защо не са направени интервюта с програмните директори на телевизиите или поне с продуцентите на спортни предавания?*

**В заключение** моето становище е, че компетентността на докторанта по темата, по която работи, е висока. С оглед на практико-приложния характер на получените резултати на това дисертационно изследване препоръчвам на членовете на уважаемото жури да присъдят научната и образователна степен „доктор” на Хари Бедо Латифян.

15 април 2019

доц. д-р Мануела Манлихерова